Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 217. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 13-го ЛИСТОПАДА 1985 — ЦЕНТІВ 25 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 13, 1985 No. 217. VOL. XCII.

В НЮ ЙОРКУ ПОМЕР Я. ГНІЗДОВСЬКИЙ

Ню Йорк. — У п'ятницю, 8-го листопада 1985 року, в одному із шпиталів в Ню Йорку помер, після короткої недуги на 71-му році життя св. п. Яків Гніздовський, один з найвидатніших сучасних українських мистців. Мистецтво студіював у Варшаві і Загребі.

Св. п. Я. Гніздовський

Я. Гніздовський народився в 1915 році на Україні, а проживав в різних країнах: Югославії, Німеччині, Франції, З'єднаних Стейтах Америки.

Свою першу індивідуальну виставку влаштував в Ню Йорку в 1954 році, зреш тою брав участь у 10 збірних виставках в ЗСА та в інших країнах світу. Здобув собі розголос і славу не тільки серед українських поселенців у країнах вільного світу, але також серед американського і західньоевропейського суспільства, як графік, дармащо він першенство давав малярству олійною технікою. Спершу реаліст, згодом експериментував, але всі його образи, особливо його графіка (дереворізи), завжди були високо естетичні. Його специяльністю була так звана деталізація у графіці: його „Баран" мав тисячу волосків, так само його „Верба" мала тисячі листочків. Любив символіку в образах („Молодість і старість" та ін.) В останніх роках завернув назад до строгого реалізму (овочі, ярина тощо). Був стовідсотковим мистцем, людиною високої особистої культури.

В останніх роках хворів на очі і тому почував себе психічно погано, але назверх цього не виявляв. Не зважаючи на хворобу мистець працював до останніх днів, поки вже був цілком знеможений. Аллексіс Ранніт у статті „Яків Гніздовський — український гравер", надрукованій в журналі „Сучасність" за вересень 1985 року, пише на закінчення: „Гніздовський — це творець спокою і щастя, людина з лагідною усмішкою, що представляє великий, але забутий світ". Таким він і відійшов у засвіти по заслужену нагороду.

У неділю, 10-го листопада ц.р., Владика Михайло Гринчиниш, ЧНІ відправив поминальну Службу Божу в українській катедрі в Парижі, як також о. Василь Прийма в Люрді, Франція. Згідно з волею Покійного тіло було спалене, а поминальна відправа відбудеться в суботу, 16-го листопада, о год. 11-ій вранці в катедрі Ст. Джан Дівайн, 1047 Амстердам авеню, при 112 вулиці в Менгеттені. Тлінні останки будуть поховані у згаданій церкві.

З відходом Я. Гніздовського образотворче мистецтво втратило одного з найкращих своїх представників.

Замість квітів родина, а в першу чергу дружина Стефанія, просить складати пожертви на Український Музей в Ню Йорку, Український Інститут Модерного Мистецтва в Чикаґо та на Український Науковий Інститут Гарвардського університету.

РОЗКРИВАЮТЬ РОЛЮ ОСІ

Пассейк, Н.Дж. — Місцевий щоденник „Рекорд" з 4-го листопада ц.р. помістив обширну статтю пера відомого українського активіста, голови організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні Ігоря Ольшанівського, яка гостро атакує діяльність ОСІ (Бюро спеціяльних інвестиґацій), що тепер в пошукуванні за мнимими нацистами спирається на інформаціях КҐБ.

Автор стурбований, як і всі українці та інші групи американський горожан із Східньої Европи, наґінкою преси та терористичними актами зверненими проти осіб, яких суд визнав невинними, а які через акцію ОСІ стоять під фальшивими закидами співпраці з нацистами. На думку І. Ольшанівського створення Бюра спеціяльних інвестиґацій в 1979 році і його дія без співпраці Бюра іміґрації зробила натуралізованих американських горожан, горожанами другої кляси, яких тепер щераз прослідкують, чи мали вони право приїхати до цієї країни.

І. Ольшанівський наводить в статті слова президента Двайта Айзенгавера в Палаті Репрезентантів у 1956 році, який передбачав, що таке може статися і тому запропонував, що мусить бути змінений закон так, щоб усі ті нові іміґранти, які приїхали під фальшивими прізвищами чи зізнаннями на терен ЗСА, рятуючись від насильного повернення за Залізну заслону, могли безпечно залишитися в цій країні. Але на жаль позиція Айзенгавера ніколи не була схвалена і тепер це використовує ОСІ, послуговуючись ще й до того „доказами" від КҐБ.

Автор статті стверджує, що мнимі „воєнні злочинці" яких тепер хочуть видалювати із ЗСА і судити тому, що не є кримінальними злочинцями не підпадають під закони, які обов'язують при судах та через те стоять в куди гіршій ситуації і вони мусять самі покривати кошти судових роз прав, не мають лав присяглих, один суддя може відібрати їхнє горожанство, а оборонці навіть не мають права вглянути в докази провини, які доставляють совєтські архіви, чи переслухати совєтських свідків.

Речники ОСІ, завважуючи тепер спротив до їхніх метод серед етнічних груп зі Східньої Европи, стараються здобути прихильність політичних кіл, наголошуючи нищення жидів пронацистськими елементами, у своїх доповідях, які виголошують по цілій країні. Як доказ на те І. Ольшанівський подає зміст промови шефа ОСІ Ніл Шера на зібранні комітету публічних зв'язків жидівської громади в Ню Йорку, в якій він сказав, що „ніколи не було ніяких познак, щоб докази, які тепер дають совєтські чинники були зфальшовані".

Закінчує свою статтю І. Ольшанівський пригадкою, що ніхто інший, а власне КҐБ переслідувало також жидів і підсичувало антисемітизм в СССР та в інших країнах, що є під впливом Москви.

Р. РЕҐЕН ЗВЕРНУВСЯ ДО ГРОМАДЯН СССР

Вашінґтон. — В суботу, 9-го листопада, в годині 12:06 дня президент Роналд Реґен звернувся з 10-хвилинною промовою до народів СССР в радіопередаванні „Голосу Америки".

„Наш народ мріє жити в мирі так само, як і ваш народ... Я знаю, як багато ваша преса пише про вороже наставлення американців до вас. Це перекручення фактів і я відкидаю їх. Американці — миролюбні люди. Ми не загрожували вашій країні і ніколи не будемо загрожувати. Американці — терпеливий народ, їх тяжко вивести з себе, але вони тверді в захисті своїх свобід і, як ви, своєї країни", — сказав Президент.

„Ми, — продовжував Р. Реґен, — повинні спільно жити в мирі. І ми повинні розширити контакти між нашими великими країнами. Чим більше ваших громадян відвідає нас, тим ліпше ви зрозумієте, що наш народ хоче жити в мирі".

Говорячи про зустріч на вершинах, Р. Реґен висловив надію, що вона буде корисною і приведе до нових зустрічів з Ґорбачовим. „Ми прагнемо миру не лише для себе, але і для всіх мешканців цієї невеликої плянети", — сказав Президент.

Велику частину виступу Р. Реґен присвятив історичним зв'язкам між двома країнами: „Росія помагала американським колоністам під час нашої війни за незалежність. Через півтора століття ми об'єдналися для перемоги над спільним ворогом — фашизмом, а до того ми були союзниками в Першій світовій війні".

Президент нагадав совєтським слухачам, що в роки Другої світової війни Америка допомагала Совєтському Союзові продуктами і зброєю. „Американці, — сказав Р. Реґен, — ніколи не забудуть вашу мужність і біль і, нарешті, радість перемоги — спільної для нас перемоги". Президент нагадав про американців, похованих в Совєтському Союзі, в місті Мурманську, куди вони доставляли вантажі.

У своєму виступі Президент говорив про американську демократію. „Наш Уряд, — сказав він, — вибраний народом. Він не ставить себе вище народу і підкоряється законові. Ми вважаємо, що шлях до істини лежить через суперечки і дискусії".

Р. Реґен закликав Совєтський Союз до спільної боротьби з тероризмом і до переговорів про заборону нуклеарної зброї.

Президент зупинився також і на створенні протиракетної оборонної системи з елементами космічного базування, сказавши, що така система забезпечить безпеку всьому світові.

Звернення Президента зразу ж перекладалося з англійської мови на вісім інших мов, у тому на українську, литовську, російську, узбецьку, грузинську, а потім ще на 42. Вважають, що виступ Р. Реґена слухали 120 мільйонів людей в країнах з тоталітарними режимами.

Совєтське пресове аґентство ТАСС зразу ж критично відгукнулося на виступ Президента, ні словом не згадавши, що виступ Р. Реґена був призначений виключно для народів СССР і передавався радіостанцією „Голос Америки". „Напередодні зустрічі на вершинах у Женеві пропаґандивна машина Білого Дому продовжує збільшувати кількість виступів Президента ЗСА, призначених для різних районів світу", — так відгукнулося аґентство ТАСС на суботній виступ Р. Реґена.

Хоч всі хвилі, на яких ведуться передачі „Голосу Америки", заглушуються, звернення Р. Реґена до народів СССР було чудово чути на деяких хвилях у Москві, Ленінграді, Києві та інших великих містах Совєтського Союзу.

УКРАЇНСЬКА СПІЛЬНОТА РОЗЧАРОВАНА ПОЛАГОДЖЕННЯМ СПРАВИ М. МЕДВЕДЯ

ЗАКОНОДАВЦІ ВИМАГАЮТЬ ПЕРЕСЛУХАННЯ В КОНҐРЕСІ

Вашінґтон. — Байдужа постава Уряду, Білого Дому і Державного департаменту до справи українського моряка Мирослава Медведя, який два рази пробував видістатися на волю, скочивши із совєтського торговельного корабля „Маршал Конєв" в Ню Орлінс, викликала велике розчарування у багатьох громадян З'єднаних Стейтів Америки, українського й неукраїнського походження, в тому числі у численних законодавців, які, після відпливу згаданого совєтського корабля, домагаються переслухання в Конґресі і покарання тих осіб, які не тільки вислали людину на видиму смерть, або страждання в комуно-московських концтаборах, але підірвали довір'я до ЗСА у багатьох поневолених Москвою народів, які вірили у високу американську гуманність і пошанування індивідуальної свободи кожної одиниці.

Про ці й інші справи, тісно пов'язані з випадком М. Медведя, писала західня преса й повідомляли інші засоби масової інформації. Комішенер Служби іміґрації і натуралізації Алан С. Нелсон, офіційно признався до помилки і заявив, що проти осіб, які поспішно віддали М. Медведя в руки совєтських речників і наказали робітникам компанії від якої совєти купували кукурудзу відвести Медведя до совєтського корабля і передати його в руки капітана.

„Немає навіть сумніву, — заявив А. Нелсон, — була зроблена помилка і прибережна сторожа не керувалася в тому випадку відомими її вказівками". Нелсон підтримує ідею переведення докладного слідства у справі моряка українця, спроба втечі якого не була полагоджена згідно з вказівками і традицією ЗСА. Він підкреслив, що Служба іміґрації і натуралізації передала усю документацію до Департаменту юстиції, з підкресленням помилки особливо двох службовців, які не тільки порушили усі правила поведінки з втікачем, але особисто поводились дуже брутально проти М. Медведя. Звідомлення СЕН охоплює 100 сторінок машинопису.

Речники Департаменту справедливости, прізвища яких не називається заявили, що Уряд ЗСА вважає дворазовий поворот М. Медведя на совєтський корабель великою помилкою і в тому дусі Департамент вестиме справу проти службовців іміґраційної служби. Звідомлення про випадок з моряком українцем був виготовлений на особисту вимогу генерального прокуратора Едвина Міса, який особисто, з допомогою одного із своїх заступників Ловелла Дженсена, переглядатиме цей випадок.

Вміжчасі велика група сенаторів і конгресменів домагаються переслухання в Конґресі справи Медведя і обвинувачують уряду, що він не зумів в останній хвилині врятувати людину, яка прагнула жити на свободі, або була застрашена і стероризована совєтськими чинниками після першої віддачі його в руки кагебістів. Багато законодавців переконані, що М. Медвідь став жертвою вершинної конференції в Женеві між президентом Роналдом Реґеном і совєтським лідером Міхаїлом Ґорбачовим.

Проф. І. Фізер виступав на міжнародній конференції

Ню Бранзвик, Н. Д.ж — На запрошення Ягайлонського університету у Кракові проф. Іван Фізер взяв участь в міжнародній конференції присвяченій філософії Романа Інґардена. У неділю, 27-го жовтня, на пленарній сесії проф .Фізер виголосив доповідь на тему: „Деконструкція суб'єкта в світлі епістемології Романа Інґардена".

Крім польських вчених в конференції брали участь вчені багатьох країн. Загально І. Інґардена вважають основоположником феноменологічної естетики та теорії літератури. Цікаво згадати, що в роках 1924-39, цей світової слави філософ був професором філософії у Львівському університеті, а в роках 1939-44, коли університети були закриті, викладав математику в середніх школах Львова. Свої головні твори, „Мистецький твір літератури", „Пізнання мистецького твору літератури", та „Спір про існування світу" написав також у Львові.

Лігайвеллійська Округа УНС відбуде організаційні наради

Джерзі Сити, Н. Дж. — З Організаційного Відділу УНСоюзу інформують, що в неділю, 17-го листопада ц.р., Лігай Веллійська Округа УНСоюзу, яка об'єднує 14 відділів із 1,500 членами, відбуде організаційні наради. Округу очолює головна радна Анна Гарас, а почесними головами Округи є Анна Пипюк і Михайло Колодруб.

Наради відбудуться в залі Американсько-Українського Клюбу, при Мейн Іст вулиці, Вест Істон, Па. Початок нарад — година 3-тя по полудні. В нарадах візьмуть участь Степан Гавриш головний організатор, і Анна Гарас, головна радна.

Під час нарад присутні союзовці матимуть нагоду вислухати доповідь про загальну працю Союзу в усіх його ділянках, яка була проведена на протязі останніх десяти місяців передконвенційного року. Одно із важливіших завдань, яке буде заторкнене на нарадах — це

(Закінчення на стор. 4)

Який голокост був більший?

Джерзі Сити, Н.Дж. — Популярний тижневик „Тайм" з 4-го листопада ц.р. помістив довшу статтю пера Ричарда Корлісса на тему нового фільму про жидівський голокост п.н. „Шоаг" (в гебрейській мові означає це слово — катаклізм), що його закінчив французький режисер Кльод Ланцманн.

Документальний фільм, який триває 9 і 1/2 годин, подає вичерпні інтерв'ю з очевидцями і жертвами голокосту і має робити, згідно із твердженнями автора статті, величезне враження на глядачів.

Але Ричард Корлісс застановляється чому саме жидівський голокост після 40 років все ще є невичерпаною темою фільмів, спогадів і далі уважається інакшим, як подібні в історії людства. Він стверджує, що коли взяти до уваги число знищених нацистами жидів, то воно менше на 4 мільйони від числа померлих від штучного голоду в Україні у роках 1932-33 чи голодом в Китаю у роках 1957-62.

Він доходить до заключення, що політика Гітлєра, як провідника німецького народу, вимордувати масово недогідний для нього людський елемент, не є в історії вийнятковим явищем.

ВШАНУЮТЬ П. ПЛІШКУ

Ню Йорк. — Український Інститут Америки влаштовує бенкет в пошану Павла Плішки, співака-баса Метрополітальної опери, якого обрано Українцем року. Бенкет відбудеться в неділю, 17-го листопада о год. 1-ій по полудні у П'єр готелі при 61-ій вул. і 5-ій аве. Вступ 100 дол. від особи і 150 дол. від пари. Квитки можна замовляти до 14-го листопада, телефонуючи до УІА на число: (212) 288-8660.

Письменниця Віра Вовк відвідала „Свободу"

Джерзі Сити, Н. Дж. (Любов Коленська). — Це був осінній день, четвер, 17-го жовтня ц.р., коли редакція „Свободи" вітала Віру Вовк — похресницю великого Митрополита Андрея Шептицького.

У Віри Вовк — безліч зайнять і „професій", вона ж бо поетеса, письменниця і перекладач, професор, видавець і ілюстратор, ще й до цього — 'переплетник' і кольпортер своїх видань. Та перш усього — вона поетеса із багатьма уже збірками поза собою, адже ж про неї сказав ще у 1960-их роках „крилато", як це було в стилі „бароккового" цього поета-літературознавця, Євген Маланюк, що він за Вірину поезію віддасть без надуми літературну продукцію... дванадцяти українських поетів, сучасників Віри Вовк і його.

Відома поетеса Віра Вовк під час відвідин у редакції „Свободи".

Метою приходу нашої гості було поділитись із редакцією своїми плянами — верстанням своїх нових творчих доріг в українській літературі. Під час розмови від неї еманувало кольоритне багатство її різновидної особовости, високої культури, її постійного зацікавлення усім гарним у житті, в його найрізноманітніших формах — будь воно у природі — розквіт акації, будь воно у зустрічах з людьми — їхні переживання .. Щобільше, коли вона будь-що розповідає — у кожному слові унаявнюються їй особливо притаманні риси: вітальність і енерґія, що, як відомо, із вкладом її невсупущої і послідовної праці, завершилось багатющою мережею творчости її різноманітних жанрів.

При зустрічі із Вірою Вовк, особливо після розпо-

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

НОВІ ДОСЛІДИ ВИЯВИЛИ що сахарина, яку Управління харчами і ліками в 1977 році визнало шкідливою такою не є. Американська медична асоціяція потвердила, що сахарина не спричинює рака міхура, ані інших недуг у людей. Сахарину продовжують вживати в різних продуктах замість цукру.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН вибрав колишнього республіканського губернатора Індіяни, Отиса Бовен, на секретаря здоров'я і обслуги людей. О. Бовен прийшов на місце Марґарет Геклер, яка відійшла на пост амбасадора до Ірляндії.

УПРАВЛІННЯ ХАРЧАМИ і ліками схвалила рецепту нових ліків на лікування серцевої аритмії. Щороку біля 400,000 осіб нагло вмирають у наслідок аритмії серця. Ліки не цю недугу будуть продаватися за рецептою під назвою тамбокор.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ КОМІТЕТ за вільний Афганістан, група афганських дітей, поранених під час совєтських бомбардувань, прибула для лікування до ЗСА. Ще біля 100 поранених чекають на виїзд до Америки в таборах афганських втікачів на території Пакістану.

БАГАТО АМЕРИКАНЦІВ вважають, що експорт закордонних товарів повинен бути обмежений, щоб в країні появилися нові місця для праці. Правда, за це висловилося лише 49 відсотків опитаних, а 43 відсотки заперечують проти обмеження імпорту. Заклик „Купуй американські товари!" підтримали лише 42 відсотки, а 55 відсотків сказали, що будуть купувати чужинецькі товари, якщо вони виявляться ліпшої якости.

МОЛОДИЙ МЕХІКАНЕЦЬ Хозе Кабальєро виграв на льотерії стейну Каліфорнія 2 мільйони долярів і прийшовши до стейтової льотерійної комісії, сказав що проживає в З'єднаних Стейтах Америки нелеґально. Директор комісії Марк Міхалко повідомив журналістів, що К. Кабальєро нелеґально прибув з Мехіко і живе у Сан Хозе в своєї родини, яка приїхала до ЗСА леґально і має американське громадянство. Служба іміґрації і натуралізації повинна вирішити чи можна дозволити щасливцеві залишити ЗСА добровільно, чи слід депортувати його з країни.

НЕНАЗВАНИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ дипломат у Таїлянді заявив, що 18-го листопада до В'єтнаму прибуде група американських спеціялістів для участи в пошуках на місці, де під час в'єтнамсько-американської війни розбився бомбардувальник Б-52, приблизно 9 миль на північний схід від Ганою. Пошуки будуть провадитися разом з представниками В'єтнаму. Рішення в'єтнамського уряду дозволити американцям брати участь в пошуках останків своїх загиблих співгромадян є першим кроком на шляху нормалізації відносин між двома країнами.

У СВІТІ

У ЗВ'ЯЗКУ З ПОВОРОТОМ до СССР 5-го з черги совєтського каґебіста Віталія Юрченка у вашінґтонських політичних колах наступив двоподіл щодо оцінки його рішення і наслідків, які наступлять мабуть незабаром. Двоподіл постав не тільки на тлі чи В. Юрченко був справжнім втікачем чи підісланим аґентом, який мав виконати в ЗСА відповідне завдання, але також на тлі поданих ним інформацій, які можуть бути фальшивими. Директор Сі-Ай-Ей Вілліям Кейсі наказав покищо заморозити усі справи пов'язані з В. Юрченком.

ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК японської лінії, збившись з дороги з причини дуже поганої погоди у вищому атмосферичному шарі, почав летіли менш-більш по тій самій лінії, якою летів зістрілений південнокорейський літак в 1983 році. Як відомо, совєтські воєнні джети не тільки зістрілили літак у якому загинули усі пасажири і обслуга в числі 269 осіб, але Москва довший час не признавалася до цього піратства. У випадку японського літака совєти поступили дещо обережніше. Вони спочатку повідомили пілота, що він порушує прибережні простори СССР, а потім показались перед літаком, щоб пілот бачив, що він попав у заборонену зону. Випадок тим разом закінчився щасливо.

ЛІДЕР ПАЛЕСТИНСЬКОЇ Визвольної Організації Ясір Арафат, виступаючи на пресовій конференції в Каїро, засудив тероризм звернений проти неозброєних цивільних людей у будь-якій частині світу. Арафат нараджувався в Єгипті з томашнім президентом Госні Мубараком та іншими єгипетськими політиками. Заява лідера ПВО мала позитивний відгук у Вашінґтоні, але в Єрусалимі речники ізраїльського уряду заявила, що вони не бачуть жадних змін у заяві Арафата і тому не будуть її взагалі розглядати.

В ТОРОНТО, КАНАДА, поповнила самогубство дружина совєтського дипломата Светлана Дєткова, кинувшись із 27-го поверху будинку, у якому мешкали Дєткови. Спершу засоби масової інформації пов'язували самогубство з поворотом на „родіну" високого совєтського шпигуна і каґебіста Віталія Юрченка, якого службовці Сі-Ай-Ей возили свого часу на побачення з якоюсь жінкою до Канади. Тепер у Вашінґтоні пояснили, що В. Юрченко був тільки в Оттаві і що йдеться про цілком іншу жінку, прізвища якої не називається. Совєтські представники амбасади пояснили, що Дєткова терпіла на нервовий розстрій, заживала медикаменти і була в постійній депресії.

ЗАХІДНЬОЕВРОПЕЙСЬКІ ГАЗЕТИ поінформували про великий скандал нелеґальної торгівлі закордонною валютою, золотом і наркотиками високих чехо-словацьких чиновників і партійних керівників. Працівники державної служби безпеки переслухують понад 200 осіб, членів компарії і уряду, які заробили на цій „торгівлі" великі суми грошей. Головним „торгівцем" виказався міністер фінансів Леопольд Вер, майно якого обраховують на мільйони долярів. Міністра звільнили з посади і взагалі не довзолили йому тимчасово працювати. Поліція арештувала також інших осіб пов'язаних з цією „торгівлею".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Трагічний рік 1975

Люди народжуються, живуть, хворіють, вмирають — нормальний закон природи. Одні швидше, другі пізніше, вмирають і малі діти, а дехто доходить до пізнього віку. Здебільшого — це сірі з'їдачі хліба, люди чесні й порядні, але є й злочинці. Найбільший жаль з відходом таких одиниць, які були творчими і які залишають за собою пустку, що її трудно або й неможливо виповнити. Десять років тому був для українців такий страшний рік — 1975 — в якому третя сторінка „Свободи" раз-у-раз була вкрита клепсидрами, що сповіщали про відхід якоїсь видатної української людини. Їх було так багато, що однієї газетної статті замало, щоб усім присвятити стільки уваги, як вони собі на це заслужили.

Найбільшу втрату зазнала українська культура — наука, література, преса, образотворче мистецтво, музика. Назвім коротко за абетковим порядком:

Д-р Олесь Бабій, поет, журналіст, колишній член редакції щоденника „Діло" у Львові, помер у Чикаґо на підрядній праці службовця. Д-р Валерій Горбачевський — учений, еміґрант з Наддніпрянської України. Богдан Кравців — поет, журналіст, літературознавець, колишній політичний в'язень, автор численних збірок поезій, дійсний член НТШ, довголітній член редакції „Свободи", особливий книголюб. Володимир Ласовський — маляр, голова Асоціяції Діячів Української Культури. Василь Софронів-Левицький — теж письменник і журналіст, співредактор „Літопису Червоної Калини", автор кількох книжок, особливо „Грішник", „Липнева отрута" і репортажевий опис „Кланяються вам три України", — людина високої культури. Михайло Сосновський — один із найвидатніших наших журналістів-публіцистів, член редакції „Свободи", автор першорядного твору „Михайло Донцов — політичний портрет". Д-р Василь Стецюк, професор клясичної філології, генеральний секретар Головної Ради НТШ, помер у дорозі до свого університету в стейті Ню Джерзі. Антін Рудницький — композитор музиколог, організатор музичних імпрез, колишній дириґент оперного театру у Києві, автор двох опер і десятків інших музичних творів, голова Світового Об'єднання Професійних музик, дійсний член НТШ. Д-р Микола Чубатий — один із передових наших учених, перший голова НТШ в Америці, що його він тут відновив, автор численних творів непроминальної вартости, довголітній співробітник „Свободи". Померла колишня голова Об'єднання українських жінок у Німеччині, видатна діячка жіночого руху, Ірина Павликовська, донька колишнього сенатора д-ра Івана Макуха. Померли й три видатні українські лікарі, кожний ще у силі віку: д-р Володимир Гук, д-р Евген Врецьона і д-р Іван Трухлий — цей останній професор хірургії. У Львові помер професор літератури тамошнього університету д-р Михайло Рудницький, автор книжки „Від Мирного до Хвильового", за яку мусів публічно „каятися", і кількох інших творів, довголітній літературний референт львівського щоденника „Діло", співредактор „Української Загальної Енциклопедії" (головний редактор — д-р Іван Раковський) і журналу „Назустріч". У далекій Австралії помер архиєпископ УПЦеркви Сильвестер (світське ім'я Степан Гаєвський). У Німеччині помер генерал Роман Дашкевич, колишній засновник і голова парамілітарної організації „Луг" у Львові, адвокат за фахом, член Стрілецької Ради формації Січових Стрільців у Києві, організатор і командант артилерії корпусу СС і автор книжки про історію тієї артилерійської зброї.

Це ще не всі, які відійшли в засвіти у 1975 році. Спонуку до згадання їх на цьому місці дав річник „Свободи" з 1975 року — пресумний річник. Самі читачі можуть з наведеного списка зазначити тих діячів, які насправді по нинішній день незаступні на тих становищах, що їх вони займали — особливо, як сказано, в ділянці української культури. Їхні прізвища ще раз стверджують фальшиве уявлення, що „нема незаступимих людей — кожного й кожну можна заступити"... Увійшовши ще за свого життя в історію української культури, в історію української медицини, в історію українського війська або жіночого руху — кожний і кожна з названих заслужили собі на вічну пам'ять.

Михайло Кучер

СЛІДИ КАЇНА НА ЗЕМЛІ

Дня 28-го вересня 1939 року скапітулювала Варшава, 1-го жовтня — Гель, 5-го вересня відділи генерала Клемберґа біля Плоцка. Розбита польська армія, втративши керівництво з центру, продовжувала розпачливу безнаційну війну з німцями. Окремі військові відділи пробивалися на Мадярщину, Румунію а на сході на Литву. Нарід хотів боротися далі в наївній вірі на допомогу альянтів. Протягом кількох місяців на територіях обох окупантів послали незалежні підземні організації з орієнтацією на Париж. 21-го вересня 1939 року генерал Тадеуш Кутшеба зі своїм відділом пробився до оточеної Варшави і був іменований репрезентантом Ради оборони столиці. Варшава не мала води, електрики та їжі. Місто бомбардували німецькі літаки і наземні гармати. Вирішено капітулювати. Маршал Ридз Сьміґли вже був інтернований в Румунії. Збройний рух спротиву окупантові повірено генералові Токажевському-Карашевичеві. Він отримав біля мільйона польських золотих, в тому дещо закордонної валюти.

Варшава скапітулювала 28-го вересня 1939 року. Запляновано атентат на Гітлера, який мав приїхати до Варшави, щоб бути на дефіляді німецької армії. Атентат не вдався ізза дрібного недогляду, а так історія світу виглядала б інакше.

На зборах людей різних політичних партій і фахів покликано до життя Службу перемоги Польщі. Це мала бути військово-політична організація для боротьби з окупантом і для визволення Польщі в передвоєнних кордонах. Про постання Служби перемоги Польщі повідомлено маршала Ридза-Сьміґлого в Румунії. Завдяки різниці поглядів та до певної міри інтриґ зліквідовано існуючу Службу перемоги Польщі і на її місце створено Союз збройної боротьби. Тут грала ролю вже амбіція уряду на чужині, мовляв в Польщі щось робиться без нашого в тому уділу.

Рівнобіжно з тою акцією на еміґрації створено 8-го листопада 1939 року Комітет міністрів для справ краю. Той Комітет мав останнє слово (!) над усіма справами Польщі і з акцією народу в боротьбі з окупантом для Визволення Речи Посполитої. Це мало неґативні наслідки для акції в самій Польщі. Місцеві люди краще орієнтувалися у становищі, як люди з-за кордону.

Майже з перших днів окупації Польща мала підземну нелеґальну пресу. Перші видання підземної преси з'явилися у жовтні 1939 року, при кінці 1939 року їх було 30, а вже року 1940-200, 1941 — 380, 1943 — 500, а 1944 — 600.

Значення підземної преси для окупованої країни було велике. Це був голос не тільки вже формально неіснуючої Речи Посполитої, але цілого народу, який боровся з окупантом протягом п'яти років.

З боротьбою поляків з окупаційною владою пов'язане становище жидів себто 10 відсотків населення. Після поділу Польщі на окупаційні зони в Генеральній Губернії опинилося біля двох мільйонів жидів. Решта була на території, що її окупував Совєтський Союз.

Жидівська політика Німеччини була зформульована 21-го вересня 1939 року у Головному уряді безпеки. Остаточна мета покищо залишилася таємницею. Ця політика розпочалася наказом носити жовту зірку Давида та конфіскацією цілого майна — рухомого і нерухомого.

Розпорядженням губернатора Ганса Франка жидів зобов'язано працювати від 16-го до 60-го року життя. Потім створено ґетто. Жиди, які без дозволу залишали ґетто, підлягали карі смерти. Жидів і циганів вийнято з-під права. У ґетто панував голод і хвороби, повільна смерть. Почалися масові розстріли, які переводжували „Einsatz Gruppen". Весною 1942 року в Польщі вже були табори смерти в Осьвєнцімі, Треблінці, Майданку, Солімбожу, Бельжицу і в Холмі. Літом 1942 року німці почали вивозити жидів з Варшави до Треблінки. У польських таборах смерти опинилися жиди з Італії, Німеччини, Франції, Бельгії, Голляндії, Австрії і Чехії.

Відомості про те скільки жидів урятувалося від знищення вагається між 50,000 і 120,000. Інші джерела подають число 200,000 жидів.

У 1949 році делегат польського екзильного уряду в Польщі почав інформувати Лондонський уряд про переслідування жидів у Польщі. Спочатку Уряд не повірив, вважаючи це німецькою пропаґандою. Врешті самі жиди почали боронитись і 22-го липня 1942 року у варшавському ґетто постала Бойова організація, яка мала 700 вояків.

Польська крайова армія почала співпрацювати з жидами, давала гроші, зброю і дещо харчів. Була організована Рада допомоги жидам. У самій Варшаві Рада опікувалася чотирма тисячами жидів, в тому 600 дітей. Жидам передано 14 мільйонів золотих, двісті тисяч швайцарських франків.

Також поляки переховували жидів. Це викликало шантажі. Шантажисти лякали поляків і жидів доносами. Делегат уряду в Лондоні дозволив розстрілювати шантажистів без суду і слідства підземними чинниками.

Акцією мордування жидів в Осьвєнцімі керував комендант Гесс і його адьютант Ґрабнер. Ось невеликі відомості „KWC" Керівництва цивільної боротьби, вислані Лондонському урядові: 29-го січня 1943 р. жиди ще боронилися у варшавському ґетто; 18-го березня 1943 р. знищено решту жидів у Радомську, 23-го березня 1943 року в Осьвєнцімі роблено проби стерилізації жінок, кастрації мужчин і штучне запліднення. Новий крематорій на три тисячі осіб працював денно; 30-го березня 1943 року з краківського ґетто автами вивезено до Осьвєнціма. В ґетто замордовано біля тисячі осіб; 28-го липня 1943 року у Львові жили ще три тисячі жидів. Щоденно ранком при перевірці кількости в'язнів, двох рабинів примушувано танцювати фокстрота. Грала жидівська оркестра.

На початку липня у Польщі було приблизно 250- 300 тисяч жидів. У концентра-

(Закінчення на стор. 4)

Роман Кухар

Малюнки з українського життя в Арґентині

Тетяна Михайлівська-Цимбал „Спогади" (Моє життя на еміграції). Обкладинка В. Каплуна — В. Цимбала, портрет авторки, з її передмовою й післясловом, світлини в тексті й додаток: статті і доповіді Віктора Цимбала. Буенос-Айрес, В-во Юліяна Середяка, 1984, ст. 182.

З недавних часів доводиться запримічувати постійний зріст популярности в нас літературного жанру, а саме мемуарного. Поштовхом для цього роду літератури є безумовно бажання відзначити все важливіше з особистого досвіду, задокументувати своє місце в рідній суспільності, підвести підсумки свого життя. Мотиви зрозумілі й наскрізь похвальні. Часто беруться тут за перо й недосвідчені в літературній праці люди, згідно з думкою, що спогади пишуть не лиш письменники. Буває, що з відсутности більшого життьового досвіду чи літературного хисту, може в одній чи іншій книзі спогадів не доставати вищих естетичних вартостей, гідних т.зв. мемуарної літератури, проте ця обставина чи не менше зло від прикрої дійсности, коли людина, що справді заслуговує на відзначення свого буття, відійде й не залишить, на жаль, по собі належного писаного спогаду. Тим-то, на нашу думку, поширений в останніх часах звичай серед наших громадян списувати й видавати спогади свого життя треба вважати позитивним явищем.

Серед цілої низки публікованих тепер у нас споминів, „Спогади" Тетяни Цимбал, учительки українських шкіл в Арґентині, громадської діячки, драматичної акторки аматорських сцен і медсестри, дружини видатного українського мистця, Віктора Цимбала, вирізняються змістовністю, багатим особистим досвідом авторки — української еміґрантки в далекій від нас, недоступній загальним уявленням країні, її суспільним інстинктом, підкресленням характеристичних сторінок життя українства на чужині, як і бездоганною мовою твору та цікавим авторчиним розповідним стилем. Ось як драматично починається її розповідь: „Через страшний терор ЧеКа, який шалів в Україні після програної, ми, учасники повстанських груп на Поділлі, мусіли виїхати, так як і наша Армія..."

Читачі „Спогадів" нашої шановної сеньйорки матимуть нагоду познайомитися з піонерськими працями українських поселенців в Арґентинській „Просвіті", в тамтешньому Союзі Українок, у наших зорганізованих серед складних умов еміґраційного заробітчанського життя школах, гуртках самодіяльности, церквах. Чимало документальних даних про наших визначніших діячів, як професори Євген Онацький, Юрій Полянський і піонери громадських організацій того терену, крім подій з особистого життя, привела авторка у своїй праці. Один епізод належить тут зокрема відмітити: провокативну діяльність, з метою знеславлювання українського імени, протоієрея Алексєя Піліпенка, насправді совєтського аґента. „Всі вірили йому, як своїй людині, а він виявився сексотом".

Після довголітнього активного побуту в Арґентині (від 1923-1960 р.), що мав багато своїх „світел і тіней", приїхала Тетяна Цимбал зі своїм чоловіком до ЗСА, де спромоглась після смерти мистця видати Монографію про його творчість (1972), свої спогади з переживань в Україні, „З військового гнізда" (1977) і переживань в Україні, „З військового гнізда" (1977) і книжку з картинами В. Цимбала (1982).

Віктор Цимбал відомий особливо з його символічної картини „Голод", чи портретів Митрополита Василя Липківського, св. Володимира Великого, і т.д. У „Спогадах" знайде читач деякі рідкісні документальні світлини з культурного життя нашої еміґрації в Арґентині й ЗСА. Наприкінці доданої частини до „Спогадів", а саме статтей і доповідей її чоловіка, що був теж культурним діячем і гарячим патріотом, поміщено приведені з одної доповіді віщі слова німецького філософа Гердера на адресу нашої батьківщини: „Україна стане колись новою Грецією: прекрасне підсоння цього краю, весела вдача народу, його музикальний талант, плодовита земля, колись проснуться... Постане велика і культурна нація: її межі простягнуться до Чорного моря, а відтіля ген у далекий світ..." Подібні ідеї підтримували морально Тетяну й Віктора Цимбалів у їхній піонерській праці в Арґентині й ЗСА, поза межами рідного краю, що був надхненням творчости образотворчого мистця й діяльности нашої громадянки.

Обговорювані „Спогади" варто придбати.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Іван Боднарук

В АТМОСФЕРІ ЗАГАЛЬНОГО ОБМАНУ

I.

До Парижу зі Совєтського Союзу вернувся у 1937 році довгий час прихильний комуністам письменник Л. Ф. Селін, якого большевики самі запросили до Росії. Селін видав потім книжку „Меа кульпа" („Моя вина"), в якій писав, що большевицька система це найбільш садистична система світу та що якби в тій державі було бюро, що дозволяло б виїздити закордон, то одної днини забракло б у Совєтському Созі громадян, бо всі виїхали б. Світова преса занотувала книжку Селіна з цікавими замітками: він є черговий протибольшевицький письменник, що, поїхавши до СССР, гірко розчарувався. Перед Селіном сталося те саме з відомим письменником Жідом і румунським письменником Панаїт Істраті.

Большевики залюбки цитували при кожній нагоді місця з творів Леніна і Сталіна, деколи навіть знали, на якій сторінці треба тих цитат шукати. Але, згубившись в історії, забували про дійсність і доходили часто до абсурдів. Андре Жід написав книжку „Retur de l'USS", де пише, що в Совєтському Союзі з Маркса й Енґельса, крім пустих звуків, не залишилося нічого. Сталін завів державний капіталізм на місце приватного. На місце „визискування людиною" прийшло сто разів гірше визискування людини державою.

Брехня і обман — основи большевицького ладу.

Брехня, породжена страхом, є основою існування і державного апарату в СССР. Окозамилювання, взаємне обріхування — це фундамент Совєтського Союзу. Брехня у Совєтському Союзі — це свого роду система, без якої большевицька держава мусіла б провалитися. Найбільша трагедія совєтського громадянина не в тому, що його держава обріхує. Найтрагічніше те, що він мусить брати постійну активну участь у системі брехні й обману, якщо хоче жити й не попасти в кігті КҐБ. Якщо буде стояти збоку, як пасивний глядач, то назвуть його ворогом народу. Він мусить працювати „за пляном", або, як кажуть большевики „за графіком", виконувати і перевиконувати норми в праці, давати всюди зразки стахановської роботи, здавати іспити з марксизму й ленінізму, бувати на всіх зібраннях. Та й те все може нічого не помогти, якщо ви не звернете уваги на якогось „ворога народу", що встиг ще заховатися перед всевідучим оком КҐБ. Ви мусите безупинно критикувати себе і навіть своїх приятелів, при чому критика в совєтському словнику-це ординарна лайка та погроза. Горе такому директорові школи чи шефові будь-якої установи, якщо минають роки, його толерують, а він не викриє якогось „контрреволюціонера" в рядах підвладних йому робітників.

А ще гірша доля жде його, якщо він завжди хвалить своїх працівників. Тоді кажуть, що він зручно маскується, ховається за працею тощо. Ворожу прислугу зробить шеф своїм підвладним, якщо вряди-годи не полає їх прилюдно на зібраннях, а ще гірше, коли буде їх постійно хвалити за добру працю. І цим можна собі пояснити деколи нечувані й безприкладні виступи совєтських громадян проти своїх товаришів. Особливо вражало нас це тоді, коли з такою „критикою" виступали люди, звані в щоденному житті з доброго серця, яких важко було назвати підлими. Щойно по довгому часі ми збагнули сенс тих виступів і зрозуміли, що їх диктував тим людям інстинкт самозбереження.

Большевики вмовляли в нас, що совєтський громадянин „...проходит как хазяін нєбнятой родіни своєй". А насправді той громадянин може себе тільки в мріях уявити хазяїном у фабриці, де він працює, як закріпощений робітник, мусить виконувати норму, якої сам не визначив, а за свою працю бере нужденну заплату. Совєтське правління відібрало йому охоту до праці й особистої ініціятиви.

До кінця свого перебування в західніх областях не хотіли нам совєтські громадяни вірити, що в нас у кожній хвилині міг кожен купити що хотів і скільки хотів. Коли їм про це говорили, вони казали: „То чому ж ви не накупили собі більшої кількости всього, якщо у вас були такі достатки?!"

Закінчення буде.

Р.К.

БОГДАН КРАВЦІВ

(У десятиріччя смерти)

I.

У листопаді цього року минає 10 літ від смерти св. п. Богдана Юрія Кравцева, одного з найвизначніших поетів сучасної доби, письменника, літературознавця і літературного критика, визначного бібліографа, автора численних збірок поезій, літературно-критичних есеїв та науково-дослідних праць, члена НТШ і УВАН, члена УВО і співосновника Організації Українських Націоналістів, провідника українського націоналістичного руху і політв'язня.

Богдан Юрій народився 5-го травня 1904 року в гірському селі Лоп'янка, повіт Долина, на Бойківщині в родині священика о. Миколи і Олени з Богачевських. Народився в домі свого діда по матері о. Гіпполіта Богачевського, в якого о. Микола був сотрудником.

Батько Богдана о. Микола Кравців походив із селянської родини Теодора і Марії з дому Петришин, які проживали в селі Струтин Нижній, повіт Долина.

Мати Богдана Олена, наймолодша доня о. Гіпполіта Богачевського, що походив із старого священичого роду, корінь якого сягає до боярських родів в княжій Галичині.

Крім Богдана в родині о. Миколи Кравцева були ще син Роман і три молодші доні: Марія, Зеня і Стефа.

Батьки були високопатріотичні, свідомі українці. Отець Микола був ревним священиком, духовником і провідником села. Будучи молодим священиком в селі Волкові, перемишлянського повіту, де його іменовано самостійним парохом, він включився в суспільне і політичне життя повіту. В тому часі були актуальні вибори до Галицького Сойму і до австрійського Парляменту. В повіті жила велика кількість москвофілів і були чисто москвофільські села. З москвофільською пропаґандою, яка була підсилювана рублями (грішми) царського уряду в Росії, треба було безнастанно боротися. Тільки великими зусиллями можна було переперти з виборчої округи українського кандидата до Галицького сойму у Львові, чи до австрійського Паарляменту у Відні. Отець Микола був одним з тих неструджених працівників, які організували в окрузі віча і наради. Завдяки їхній праці з округи виходив український кандидат. Тим кандидатом в тому часі був адвокат Сінґалевич.

Напередодні Листопадового Чину 31-го жовтня 1918 року о. Кравців з родиною переїздив на нову парафію до містечка Лопатин, Радехівського повіту. Ввечері минали Львів, а в ночі їхали болотнистою „польською дорогою" зливним дощем зі залізничої станції в Радехові до Лопатина, не знаючи нічого про події, які відбувалися у Львові. Довідалися щойно рано наступного дня, 1-го листопада, про проголошення незалежної Західньо-Української Народної Республіки, про те як тоді казали що „вибухла Україна" і про бої у Львові. З великою радістю прийняв ці вістки Богдан. Дні радости минулися скоро, „встоятись не було сили", ми опинилися в польській займанщині. В Лопатині о. Микола продовжував дальше свою духовну і суспільну працю. За його старанням побудовано в Лопатині в 1927-28 роках нову величаву церкву. В Лопатині була читальня „Просвіти" з власним домом, головою був постійно о. Микола, пізніше зорганізовано кооперативу де його вибрано головою Надзірної Ради. Отець Микола був ревним священиком і мав дуже добру опінію у Львівській Консисторії, тому його іменовано містодеканом, а згодом деканом Лопатинського деканату. Обов'язики пароха і декана о. Микола виконував до ненадійної смерти в липні 1934 року.

Мама Богдана Олена від наймолодших літ залюбки читала книжки і та любов до книжки перейшла на дітей, зокрема на Богдана. Маючи вже власні діти читала їм байки та навчала, про що Богдан згадує в своїх сонетах:

Одбився я від серця Твого й дому
де юність розцвіла рум'янолиця —
і полонила дні мої в'язниця,
мої дороги в далеч невідому.

Не раз я тугу вговтую й утому,
та спогадом горить і сном все сниться:
далекий дім і затишна світлиця
і Ти й казки Твої мені малому.

Патріотичне виховання, яке дала Богданові мама — видне і в дальших стрічках.

Казала Ти: „що не прокляття в бою
лягти від куль, коб тільки, як родився,
злиденно у неволі не вмирав ти!"

І я пішов..........
....
І слухаю Твоєї, Мамо, правди.

Мама хоч належала до старшого вже тоді покоління та радо читала модерні в тому часі поезії Маланюка, Антонича — тож і великою радістю для неї були перші збірки поезій Богдана.

Батьки Богдана мали вийняткове зрозуміння для революційної дії, що в той час було особливою небезпекою для дітей, а в якій були заанґажовані усі їх діти. Тяжко переживали вони арешти своїх дітей, але не нарікали, не просили нікого ласки, не змінили свого патріотичного наставлення. Це патріотичне родинне середовище в якому виріс Богдан дало підставу його суспільній та політичній діяльності, як теж віддзеркалене в його творчості.

Продовження буде.

Письменниця...

(Закінчення зі стор. 1)

віді про її науково-перекладну працю, напрошується паралеля поміж нею і публіцистом Ільком Борщаком, який ще до Другої світової війни був професором Державної Школи Східніх мов у Парижі. Вправді І. Борщак не був поетом чи письменником-белетристом, але Віру Вовк і його ріднять їхній поліглотизм, ерудитність та постійна і невтомна працьовитість, бож, крім його книг „Григор Орлик" чи „Наполеон і Україна", Борщак опрацьовував на різні мови твори про чільних українських державних мужів, чи літературних українських світочів. Здається, що найбільше споріднює їх разом не лише їхні професури на катедрах чужинних університетів, але й те, що далеко від своєї батьківщини вони своїми перекладами чи оригінальними власними творами прорубували чужинному світові вікно у соняшну Україну. А це не абияка прикмета. Колись ми мали ще таких невсипущих „зубрів знання" до висот, до відкривань нових обріїв — чи в Україні чи поза її межами, з велетенським знанням мов, а це передусім — неперевершені своїм генієм Леся Українка чи Іван Франко.

Віра Вовк принесла із собою подарунок „Свободі" — збірку оповідань п.з. „Святий гай" (1983) до ілюстрацій скульптора Михайла Дзиндри, а теж передала власноручні витинанки — мандалі, орнаменти наліплені на білому картоні; звичайно, крім ілюстрацій відомих мистців, цими оригінальними витинанками вона оздоблює сторінки своїх збірок поезій чи оповідань. На питання, що означають ці ілюстрування, поетеса відповіла, що вона, керована фантазією мистця, прикрашує ними збірки своїх творів. Орнаменти ці наша гостя назвала коляжем — прикладним мистецтвом, „щось на зразок писанки чи вишиваної серветки". Наша гостя зазначила, що коли йдеться про ілюстрації інших, то вона завжди працює із такими мистцями, з якими знаходить духову співзвучність.

А тепер, для пригадки про творчість Віри Вовк, а в цьому і про хід її життя у напрямі, де завжди водно схрещувались її таланти. Її студійний шлях: Тюбінґен, Мюнхен, Західня Німеччина, університет Ріо-де-Жанейро і вкінці Колюмбійський університет у Ню Йорку, з такими предметами навчання: германістика, славістика, музикологія, порівняльне літературознавство. Здібності і навчання у тому напрямі повели її на шлях власної творчости поетичної і перекладів, зокрема перекладів на німецьку мову, а особливо на португальську, на яку вона переклала твори — Тараса Шевченка „Сон" (1980), Григорія Сковороди „Казки" (1978), Івана Франка „Мойсей" (1981), Василя Стефаника „Камінний хрест" (1982) і кілька творів Лесі Українки. В останньому часі Віра Вовк виконала переклад на португальську мову „Тіні забутих предків" Михайла Коцюбинського. Писала вона теж наукові праці про німецьку літературу.

Багато труду Віра Вовк вклала у переклади на українську мову в співпраці з іншими перекладачами І. Костецьким, В. Бурґгардтом, Б. Олександровим, О. Зуєвським, Є. Поповичем, Гр. Кочуром. Але все ж найбільше перекладала вона самостійно. Працювала вона теж над перекладами творів з бразилійських поетів, а також з Рабіндраната Таґоре, з Поля Кльоделя, з Пабльо Неруди, квебекських поетів, Стефана Ґеорґе, Фрідріха Дюрренматта, Ґарсії Льорки, Шарля Бодлера та інших. Переклади, — як вона сказала, — дають їй велику насолоду, особливо тоді, коли пощастить знайти властивий вислів у даній мові твору і вона може подати вірш у найчистішому, найдосконалішому його завершенні.

Але, як уже було сказано, Віра Вовк передусім поетеса, поет-модерніст із нахилом до філософських розважань, як от у збірці „Мандаля", та до релігійного містицизму, який майже всюдиприсутній у її творах і, либонь, є вже в основі всього її друкованого чималого дорібку. Поетичну творчість розпочала вона віршиком у дитячому журналику „Малі Друзі" у 1941 році, як підліток. Відтак появились уже цілі збірки поезій: „Юність", надрукована на еміграції у Мюнхені в 1954 році; — „Зоря провідна" (1965), „Елегії" (1956), „Чорні акції", (1961), „Любовні листи княжни Вероніки до кардинала Джованні Баттісти" (1967), „Каппа Хреста" (1969) „Меандри" (1979), „Мандаля" (1980). Написала теж Віра Вовк кілька драм: „Смішний святий" (1968) і „Триптих" — ораторія до циліндрових ілюстрацій Юрія Соловія, враз із музичною партитурою, — як це в розмові з редакторами пояснила гостя.

Прозові твори Віри Вовк — це „Леґенди" (1954), „Казки" (1956), автобіографічні „Духи і дервіші" (1956), „Вітражі" (1961) та вже згадана збірка оповідань Віри Вовк — „Святий гай".

Усе ж на запит, до якого з цих жанрів у неї найбільше замилування і чому дає пріоритет, — без найменшої надуми Віра Вовк відповіла, що їй найбільше відповідає писати поезії і драми: ці обидва жанри мають у неї абсолютне першенство і праця над ними дає їй найбільшу творчу приємність.

У дальшому можна було довідатись, що наша гостя — не лише творець, не лише автор, але через специфічні умови нашого еміґрантського життя-буття, вона мусить теж займатись переплетом своїх видань, ілюструвати їх, — як уже було сказано, — і видавати ці книжки своїм коштом, та й ще розсилати їх по широкому світі. Поетеса сказала, що після кожного нового видання 300 примірників її книжок „відбувають мандрівку" по всьому світі — йдуть вони до бібліотек Латинської Америки, Португалії, Макао, Ґоа, Риму, як теж і до Північної Америки. Авторка розсилає свої видання і до українських бібліотек — НТШ (Ню Йорк і Сарсель), УВАН, УВУ, Гарварду, „Слова", Бібліотеки Симона Петлюри в Парижі, до „Сучасности" та „Прологу" в Ню Йорку. А там — висловила надію, з легким іронічним налетом у голосі, наша гостя — вони, мабуть, лежать, терпляче чекаючи на „кращі часи" і на ревніших читачів.

Самою поезією, хоч і найкращою і найвеличнішою, не проживеш у цьому прозаїчному світі. Для хліба насушного треба їй заробляти професоруванням. Проф. Віра Вовк — мовник і літературознавець, у неї повний статус професора і вона викладає у трьох університетах, що тижнево займає в неї 25 годин часу: в католицькому університеті св. Уршулі в Ріо-де-Жанейро, в Бразилії, де навчає порівняльної літератури у державному університеті, де викладає середньовічну німецьку літературу, та на філологічному факультеті у Кабо Фріо, 250 кілометрів віддаленому від Ріо-де-Жанейро, де навчає поетики. І в цій хвилині наша гостя з усмішкою додає: „А відпочиваю у Ню Йорку".

На запит, чи можна порівнювати стиль навчання і взагалі всю академічну атмосферу Бразилії до европейських — Віра Вовк каже, що атмосфера в бразилійських університетах — неформальна і такий же сам тон викладів — „неформальний, безпосередній". Як професори, так і студенти зодягаються там теж у невибагливий одяг, в „джінси", спортові блюзки і сорочки. „А якщо візьмемо до уваги виклади, — розказувала Віра Вовк, — наприклад, на моїх лекціях поетики стараюся теоретичні лекції перемінити в практичні; тобто книжкову творчість — у пpиктику. Тож перепроваджую порівняльною методою навчання сонетів Шекспіра і Петрарки. Навчаю студентів тональности в поезії і різних відмінних її форм. Щоб оживити лекції, ми надрукували дві книжечки поезій, що їх під час лекцій створили самі студенти, а це — бразилійські байки, як теж вірші із середньовічними формами. Очевидно, що, друкуючи книжечки, вибрала найкращі з віршів, що їх написали студенти. І можете уявити собі! — ці книжечки викликали велике зацікавлення в пресі, радіо та в телевізії, і притягнули репортерів на виклади, які згодом передавали мої лекції зі студентами на телевізійній мережі та в радіо. От так, як бачите, стараюся сухі лекції перетворити в розвагу... Студенти, створивши щось свого, власного, при тому вивчають свій предмет. Я наґрала платівки і тасьми із відшифруванням грецької музики з григоріянських хоралів, музику пізнього середньовіччя чи ренесансу".

Перебуваючи поза Бразилією уже від початку вересня, — розповідала наша гостя, — перемандрувала вона по Канаді і ЗСА, відвідуючи українські громади, де влаштовували їй авторські вечори. Поетеса там виступала здебільшого із читанням оповідань із готової до друку нової збірки оповідань „Карнавал" до ілюстрацій Ю. Соловія. Була вона в Північній Америці — в Лос Анджелесі, Сан Франсіско, Міннеаполісі, Клівленді, Ірвінґтоні; а в Канаді — у Ванкувері, Едмонтоні, Вінніпеґу, вкінці і в Оттаві, де відбувся відомий симпозіюм на тему „Поза традицією"; в ньому участь взяло біля 200 осіб, багато молодих людей. Були професори літературознавці, українці і не-українці, з Англії, Америки, Австралії, Канади. В цій науковій конференції, спонзорованій Департаментом Модерних мов і літератур Оттавського університету, взяло участь багато українських поетів, — наприклад, Остап Тарнавський (голова українських письменників у екзилі „Слово"), Марта Тарнавська, Юрій Тарнавський, Богдан Рубчак, Богдан Бойчук, Олег Зуєвський, Яр Славутич, Марко Царинник, Марія Ревакович (недавно прибула в Канаду з Польщі), Андрій Сукнаскі — канадський поет українського роду, а Віра Вовк говорила про „Українські мотиви в сучасній бразилійській поезії".

Віра Вовк ще додала, що у неї цього ж дня Авторський вечір на Союзівці в Керґонксоні, Н.Й., а останній з цього циклу вечір — у Філядельфії. — „29-го жовтня я попрощаю Північну Америку, щоб знову від'їхати до своїх обов'язків викладача" — сказала вона.

— „Ви певно хочете поспитати, як, звичайно, при таких зустрічах буває, — про мої майбутні плянування, — жваво заговорила Віра Вовк. У мене їх... трохи є: перш усього я хочу перевидати збірку поезій молодих сучасних поетів п.з. „Соняшник" („Жірасоль" „Джірасоль"), як і тоді, 1966 року, на португальську мову; хочу теж її відповідно зілюструвати. В мене теж — бажання перекласти на португальську мову 'Зачаровану Десну' Олександра Довженка. І ще одне — хочу в перекладі на цю ж мову видати 'Українські колядки'. Думаю над ілюстраціями до цієї книжки, а теж над музичним опрацюванням на чотири голоси".

Прислухуєшся словам нашої поетеси — і не йметш віри: яка це незвичайно плідна і багата праця, бож плянування Віри Вовк — це ще один щедрий засів української культури у чужинний світ. Тут вагоме видання збірки поезій „Соняшник" — бо праця нашої поетеси виконає ще одне преважливе завдання — приведе, спонукає молодих людей — в яких поетичний талант, до творчости, і самі вони, беручи участь у творчому процесі, мимохіть ближче зустрінуться із красою українського слова, побачать його наяву. А це ж майбутній поетичний наш „нарибок", що сьогодні для українських поселень поза материком має особливу вимову, особливу вагу.

Щоб пізнати Віри Вовк кредо і сутню істину її творчости — посланництво поета на тлі еміґраційної дійсности, тут уривок із її драматичного твору „Триптих":

АНГЕЛ: *Це твоя пісня.*
Її колись обірвали.
Тут відживає все, що з краси.

ПОЕТ: *Предвічний Духу!*
Я йшов за Твоїм голосом, що вогненим стовпом провадив мене крізь ніч.
Його єдиного я чув в моїм подвійнім вигнані душі і плоті.

АНГЕЛ: *Хай буде славлений на віки.*
Кінець і Початок!

Ось строфка із вірша „глек" із збірки поезій „Мандаля". Закінчується він не лиш оптимістичною пуантою. В ньому підкреслює невмирущість... калини „в леґендах онуків".

Беззубий дід і пощерблений глек
дивились один на одного.
Дід усміхнувся: „Байдуже,
коли кінчається глек,
що вірно носив людям воду.
Він буде ж її носити
— з калиною і павою —
в леґендах онуків.

Відходячи, Віра Вовк залишає нас і (несе із собою) щонайкраще в світі: залишає нам живим живу надію, бо хто ж, як не вона — наша поетеса — є оцим доказом, що українське поетичне слово живе, що творчість триває, що не перевелись його віддані творці, які мережать свої високої поезії рядки в співзвучності з отією невмирущою мелодією, що походить із самих глибинних надрів української культури. І хоч Віра Вовк-Селянська силою обставин живе здаля від української громади, але яка вона вся наша, українська — рідна — у своїй орнаментиці, у перекладах і, передусім, — у своєму одуховленому преґарному слові.

ПРИСЯЖНІ, ЯКІ ЗГІДНО з законом повинні виносити рішення одноголосно, не могли прийти до єдиної думки з приводу обвинувачень, висунених проти колишнього співробітника ФБІ Ричарда Міллера, і його справа, мабуть, буде розглядатися знову. 12 присяжних засідали 14 днів і три рази доводили до відома судді, що не можуть прийти до єдиного рішення.

ГАЗЕТА „НЮ ЙОРК ТАЙМС" повідомила про призначення Ернеста Юджіна Пелла президентом „Радіо Вільна Европа — Радіо Свобода". Е. Пелл замінить на цій посаді Джеймса Баклі. 48-річний Е. Пелл був на протязі 20 років радіожурналістом і телевізійним коментатором. Він представляв компанію Ен-Бі-Сі у Москві, був акредитований при Пентаґоні і очолював кореспондентський пункт телевізійної компанії Сі-Бі-Ес у Бостоні. З серпня 1984 року Пелл був директором „Голосу Америки".

ЛІВІЙСЬКИЙ ДИКТАТОР Муаммар ель-Каддафі заявив, що президента Роналда Реґена треба поставити під суд за те, що він наказав американській розвідці підірвати основи його режиму. Таке потягнення президента З'єднаних Стейтів Америки є гірше від Вотерґайту, відмітив Каддафі, кажучи, що якщо інформації покажуться правдивими, то Лівія розпічне відплатні акції проти ЗСА.

У ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

сл. п.

Юрія Лопатинського -Калини

полковника Української Повстанської Армії

будуде відправлена

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА

в четвер, 14 листопада 1985 р., о год. 10-ій ранку в церкві св. Івана Хрестителя у Гантері, Н. Й.

Друзів і Знайомих проситься згадати Покійного у своїх молитвах.

ДРУЖИНА

З НАБЛИЖЕННЯМ
ПЕРШОЇ БОЛЮЧОЇ РІЧНИЦІ СМЕРТИ
нашого ніколи Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, СИНА І БРАТА

бл. п.

РОМАНА ПЕТРА СЕМЕНЮКА

з глибокою вдячністю згадуємо всіх наших Рідних, Приятелів і Знайомих, що в той тяжкий для нас час по-різному помагали нам пережити наше велике горе: участю в похоронних відправах, вінками та квітами, пожертвами на Служби Божі й добродійні цілі та висовами співчуття. ІМ УСІМ — НАША ЩИРА ПОДЯКА.

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

буде відправлена

у вівторок, 19 листопада 1985 р., год. 6:45 уранці в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

Просимо згадати нашого Дорогого Покійного Романа у Ваших молитвах за спокій Його душі.

УЛЯНА й РОМАНА,
ОЛЯ й ПЕТРО СЕМЕНЮКИ з Родинами

Дімимося сумною вісткою
з Приятелями і Українським Громадянством,
що дня 9-го листопада 1985 р. в Ню Йорку, упокоївся в Бозі

св. п.

Володимир Сушків

довголітній житель та був. член Управи української Оселі „Золота Осінь" в Керґонксоні, Н. Й.

ПАНАХИДА буде відправлена у вівторок, 12-го листопада ц. р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми при 129 Іст 7-ма вул. в Ню Йорку, Н. Й.

Наступного дня, в середу, 13-го листопада ц. р., о год. 8:30 ранку — ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА в українській католицькій церкві св. Юра в Ню Йорку, а опісля ПОХОРОН на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечаленій Родині Покійного складає щирі вислови співчуття

УПРАВА ОСЕЛІ
„ЗОЛОТА ОСІНЬ"

Управа Фундації Українського Вільного Університету в Америці
ділиться сумною вісткою з Членством Фундації, Професорами УВУ та Українською Громадою, що дня 2-го листопада 1985 р. відійшов у Вічність

бл. п. проф. УВУ

Володимир Кубійович

Почесний член НТШ, творець Енциклопедії Українознавства, найвидатніший сучасний учений, географ і громадський діяч.

Вельмишановній Родині складаємо вислови глибокого співчуття.

У світлу пам'ять Покійного Управа Фундації УВУ призначила в Його імени стипендію на літній семестр 1986 р., на студії географії України при Українському Вільному Університеті в Мюнхені.

УПРАВА ФУНДАЦІЇ УВУ

Українська Вільна Академія Наук у США
та
Українське Історичне Товариство
мають честь запросити Вас на

ДОПОВІДЬ

Олександра Домбровського

на тему

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ПРАУКРАЇНСЬКОЇ ДУХОВОСТИ В РАННЬО—ІСТОРИЧНІЙ ДОБІ

Неділя, 17 листопада 1985 р., 2-га год. дня
Будинок Академії, 206 Захід 100-та вулиця
Манґеттен, Н. Й.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
136 Друга Авеню — Дім Українського Визвольного Фронту

П'ятниця, 15-го листопада 1985 р. — Початок 7-ма год. веч.

Д-р Осип Оришкевич

„ШВАЙЦАРІЯ і ТИРОЛЬ"

ВРАЖЕННЯ З ПРОГУЛЬКИ У ПРОЗІРКАХ З ПОЯСНЕННЯМИ

Ділимося сумною вісткою
З Рідними, Приятелями і Знайомими,
що в суботу, 9-го листопада 1985 р.
після короткої і тяжкої недуги, на 84-му році життя
відійшов від нас у Вічність

наш Найдорожчий
ТАТО, ДІДО, КУЗЕН І ВУЙКО

бл. п.

Володимир Сушків

б. асистент копальні нафти у Бориславі, член-основник туристичного спортового Товариства „Ропник" у Бориславі і довголітній голова, член-основник Пластприяту у Ню Йорку і довголітній фінансовий референт, член Комітету Купна Пластової Оселі в Іст Четгем „Вовча Тропа" і довголітній фінансовий і господарський референт, добродій Пласту.

У глибокому смутку:
донька — ДАРІЯ
зять — АКСЕЛЬ
внук — АЛЕКСАНДЕР
І РОДИНА

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що у п'ятницю, 8-го листопада 1985 року відійшов у Вічність

наш Найдорожчий ЧОЛОВІК І ТАТО

бл. п.

ЯКІВ ГНІЗДОВСЬКИЙ

народжений 27-го січня 1915 р. в Україні.

Залишив у смутку:
дружину — СТЕФАНІЮ
дочку — МЕРІ-МАРТУ
і дальшу Родину в Україні і у Франції

Згідно з волею Покійного, тіло буде спалене, а ПОМИНАЛЬНА ВІДПРАВА відбудеться в суботу, 16-го листопада 1985 р. о годині 11-ій ранку в катедрі St. John the Divine, 1047 Amsterdam Ave., 112-та вул., Manhattan, N.Y. Тлінні Останки будуть поховані в цій церкві.

Замість квітів, Родина просить згідно з бажанням Покійного, складати пожертви на Український Музей в Ню Йорку, Український Інститут Модерного Мистецтва в Чикаґо та на Український Інститут при Гарвардськім Університеті.

У неділю, 10-го листопада ц. р. Владика М. Гринчишин відправив ПОМИНАЛЬНУ СЛУЖБУ БОЖУ в українській катедрі в Парижі, як також о. В. Прийма в Франції.

Закінчено будову приміщення Української Щадниці

Українська Щадниця у Філядельфії була основана 1918 року. Наші піонери, захоплені подіями відновлення Української Держави на рідних землях, заснували тут фінансову установу з думкою співпраці з рідним Краєм. За час 67 років існування переходила Щадниця різні етапи. У 30-ті роки великої депресії установа держалася лише завдяки жертвенности її тодішніх директорів, а теперішній почесний директор Йосиф Ганусей служить Щадниці безперервно від 1935 року. Приплив нової еміграції по Другій світовій війні скріпив установу новими членами, і відтоді починається її сталий ріст під проводом довголітнього працівника та президента д-ра Володимира Ґалана, який будував і очолював установу від 1938-го до 1978-го року. Під сучасну пору Щадниця зосередила у своєму проводі ряд молодих фінансистів, вповні додержує кроку скорим і великим змінам у галузі банківництва, що відбуваються останніми роками на американському терені.

Будівля Української Щадниці у Філядельфії

Спочатку урядувала Щадниця при Френклін вулиці, де скупчувалось українське церковне і громадське життя Філядельфії. У 1959 році перенесено канцелярію на Ліндлей вулицю в дільниці Лоґан, а 1983 року закуплено відповідну площу у північно-східній частині міста. Це, ідучи в парі з постійним рухом населення великого міста, а також узглядняючи вимоги росту інституції, яка осягнула тепер 41 мільйон долярів майна.

На новозакупленій площі рік тому почалася будова об'єкту, який носить назву Пенніпек Сквер і що якраз тепер є на викінченні. У будинку Щадниця примістила бюро своєї філії, а має в пляні перенести туди внедовзі головну канцелярію. У розбудованому комерційному центрі піднайняли також приміщення ряд торговельних крамниць. Шкода, що ніхто із українських купців не рішився на це діло, хоч Щадниця у свій час інформувала громаду і заохочувала. Дещо краще мається справа з винаймом професійних бюр. Чотири українські професіоналісти, переважно з медичних ділянок, підписали умови на винайм приміщень для своїх канцелярій. В загальному 85 відсотків приміщень центру вже вирентовано.

Щоби фінансово зреалізувати будову згаданого об'єкту, Українська Щадниця заініціювала створення спілки Пенніпек Сквер лім. Адміністрація є в заряді Юкі Траст інк., також фінансового підприємства пов'язаного з Українською Щадницею. Таке плянування дало змогу вповні використати закуплену площу, побудувати комерційний центр із крамницями і бюрами. В той же час це дає можливість льокувати власний банковий капітал в інші інвестиції, а партнери мають додатково податкові удогіднення. Про всі вигоди і користі нового приміщення членство Щадниці може особисто переконатись, банкуючи у своїй установі на новому місці.

Повідомляємо також та запрошуємо українське громадянство на відкриття і оглядини нового будинку при 8100 Рузвелт Бульварі, яке відбудеться в суботу, 9-го листопада ц.р., від години 11-ої до 2-ої по полудні. Гостей вітатиме на місці дирекція Щадниці милими несподіванками.

Іван Скіра

Лігайвеллійська...

(Закінчення зі стор. 1)

передконвенційна організаційна кампанія, яку розпочато з днем 1-го жовтня ц.р. Під час цих нарад буде обговорена також справа приготувань до 31-ої Конвенції УНСоюзу, яка відбудеться в травні 1986 року в Дітройті, Миш.

У згаданих нарадах обов'язково повинні взяти участь всі відділові урядовці приналежних до Округи відділів, делегати 30-ої Конвенції. Також зарпошуються члени місцевих відділів взяти участь в нарадах, а головно тих, які цікавляться справами УНСоюзу.

Сліди...

(Закінчення зі стор. 2)

ційних таборах і ґетто. У Варшаві було 15,000 жидів, в Лодзі — 80,000, в Бендзіні — 30,000, у Вільні — 12,000, у Білімстоку — 20,000, Кракові — 8,000, Люблині — 4,000 і Львові — 5,000.

Дня 15-го травня 1914 року в Освєнцімі почали масово мордувати людей. Першими були жиди, далі совєтські полонені і так звані хворі. До табору щоденно прибувало 40-50 потягів. Газові комори працювали без перерви. Трупи палено в крематоріях без перерви. Загазовано понад 100,000 людей.

Чому вибрано Польщу місцем ліквідації жидів? Історики прийшли до висновку, що після жидів поляки мали бути наступною жертвою. Так вирішив генеральний східній плян.

На суді Айхмана генеральний прокурор Ізраїля обвинуватив його за депортацію пївмільйона поляків, зокрема за винищування польської інтелігенції. Дійсна причина була в тому, що в Польщі було 3.5 мільйона жидів, призначених на ліквідацію, тому відпадала проблема транспорту, який дуже потребувало військо. Найбільший табір смерти був в Освєнцімі, який знаходився майже при кордоні Райху. За війни проти Совєтського Союзу, на окупованих територіях, жидів зліквідовано на місці. Зліквідували „айнзацґрупен".

Щодо можливости спасіння жидів від ліквідації, тамошній міністр закордонних справ Великобританії (1942 рік) писав до президента Рузвелта:.. „Проблема спасіння жидів в Европі дуже трудна і ми маємо бути дуже обережні щодо пропозицій забрати всіх жидів з такої країни, як Болгарія. Якби ми таку пропозицію зробили, то жиди з цілого світу вимагали б того самого у відношенні до Польщі і Німеччини. Але на цілому світі нема стільки кораблів, які могли б виконати таке завдання. Німці думали, що злочин народовбивства буде легше заховати на Сході, який не мав сполучення із світом із-за воєнних дій.

Польські джерела ніде не згадують про українську співпрацю з німцями у нищенні жидів.

Відбувся симпозіюм, присвячений Тисячоліттю Хрищення України

Воррен, Миш. (Л.Г.). — В суботу і неділю, 5-го і 6-го жовтня ц.р., тут відбувся симпозіюм, присвячений Тисячоліттю Хрищення України. Його спонзорував Діловий Комітет Української Спадщини у Дітройті.

У симпозіюмі взяли участь відомі українські науковці: д-р Богдан Корчмарик, д-р Богдан Кушнір, д-р Святополк Шумський та д-р Валентин Мороз.

Керівник Ділового комітету Валентина Евич представила доповідачів. Вона сказала, що метою симпозіюму є ще раз підтвердити, що 1000-ліття Хрищення України — це свято українське, подія українського народу, а не російського.

Першим виступив д-р Б. Корчмарик з Трентону. Його доповідь була на тему „'Колиска трьох братніх народів' у правдивому насвітленні". Він звернув увагу на те, що теперішня Москва намагається доказати, ніби Київська Русь була „колискою трьох братніх народів — українського, білоруського і російського". Насправді історичні дані підтверджують, що в X столітті існували різні поселення на північ і схід від Києва, але ще не було московського, тобто російського народу. Київська Русь сама прийняла християнство, бо теперішня Росія тоді ще не існувала, тож і не могла прийняти християнства.

Цікавим був виступ д-ра Б. Кушніра з Дітройту п.н. „Музика в часи Княжої доби". Він розповів про музичне життя наших далеких предків, сам наспівував мелодії пісень. Доповідач навів приклади, як слова пісень тих часів лягли в основу багатьох церковних пісень. Він переконливо доказав, що Русь-Україна мала багату музичну спадщину, а також християнську літургію ще перед 988 роком.

„Князь Святослав Завойовник та геополітичні підстави української державности" — так називалася доповідь д-ра В. Мороза з Торонто. Він цікаво розповів про походи князя Святослава, про його завоювання, які мали на меті охоронити Київ від ворожої навали, а також оборонити руських поселенців над Чорним морем, покласти твердий грунт для української держави.

Д-р Святослав Шумський з Лос Анджелесу підняв тему „Постать Володимира Великого з перспективи віків".

У неділю, 6-го жовтня, відбувся бенкет, на якому д-р В. Мороз виступив з доповіддю „Київська Русь та Галицько-Волинська держава". Він підкреслив, що Київська Русь і західні терени України були поселенням тої самої нації.

Перед обідом, який мав такі ж страви, як і за часів Київської Русі, єпископ Української Автокефальної Православної Церкви з Англії Іоан прочитав молитву першого українського митрополита Іларіона (1051-54).

Сцена була прибрана чудовими вишивками, які виконала Н. Воробкевич.

ТУБ плянує табір народної музики

Товариство Українських Бандуристів почало підготову до табору-курсу під назвою „Українська народна музика", який відбудеться влітку 1986 року. Хоч різні організації, в тому числі саме товариство проводять кобзарські табори кожного літа, запланований табір обіцяє бути особливо корисним та цікавим. Перш за все, це мабуть, уперше в З'єднаних Стейтах плянується табір, у програмі якого будуть такі інструменти та предмети: два різні типи бандури (київська та харківська), цимбали, сопілка, ліра, дуда, а крім того, кляси народного співу, української мови та історії. Також як окремий предмет для заавансованих бандуристів буде викладатися кобзарство — репертуар народних кобзарів та традиційні способи його виконання.

Як видно з програми, курс обіцяє бути корисним та цікавим. Яка ж ціль такого курсу? Ціль, як її бачуть організатори табору, полягає в тому, щоб познайомити молодше покоління української еміграції з багатою українською культурою та традиціями, а також з мовою, історією, народною музикою, піснями та поезією. Такий табір повинен також показати молоді, що не все українське повинне бути мертвим та академічним, що українські традиції не обов'язково існують тільки на картинах із зображеннями хат під стріхами і з козаками коло них. І, що навіть важливіше, такий курс повинен підштовхнути молодь до самостійного продовження і розвитку українських традицій, музики та культури.

Можна було б заперечити, що на кожному українському таборі робиться те саме ознайомлення із українськими культурними надбаннями, мовою, музикою та історією. Чим же такий табір особливий? Особливий він тим, що це чи не вперше в історії будь-яких таборів, організаторами та інструкторами табору будуть молоді люди, в основному вихованці щорічних таборів Капелі Бандуристів. Чи не вперше такий курс буде задуманий, організований та проведений молоддю для молоді. Це — чи не найважливіший аспект цілого задуму, оскільки можна з приємністю відмітити, що вже існує ціле покоління молодих українців, які вважають за потрібне і цікаве провести згаданий табір. Хіба ж у цьому немає нічого особливого?

Хоч плянування і організаційна робота ще тільки почалася, уже тепер знайшлося досить зацікавлених людей - і як учасників, і як інструкторів - із ЗСА, Канади, навіть з Европи. Знайшлись уже люди, які вважають за потрібне підтримати такий табір і фінансово. Софія Гаєвська із Денверу, Колорадо, пожертвувала 1,000 дол. на адміністраційні потреби курсу з єдиною умовою, що табір пройде під назвою „Табір української народної музики, присвячений О. Кошицю та Г. Китастому".

Хоч табір розрахований в основному на молодь, участь відкрита для всіх. Тому, якщо ви зацікавлені відвідати плянований курс, або хотіли післати на нього своїх дітей чи внуків, слід звертатися за інформаціями до Товариства Українських Бандуристів на адресу: Society of Ukrainian Bandurists, 84-82 164 th St. Jamaica, New York 11432, або телефонувати вечерами на число (718) 956-1890 до В. Мороза, мол.